

NORGES ENESTE VETERANMAGASIN

VETERAN

UTGIS AV NORGES VETERANFORBUND FOR INTERNASJONALE OPERASJONER // MARS 2023

KLARE FOR AFRICA ECO RACE 2023 Veteranene Joachim og Richard bruker skogene og sandbunnen i Rødsmoen øvingsfelt for å trene til Africa Eco Race 2023 – et 700 mil langt terrengløp for motorkjøretøy, tidligere kjent som Paris-Dakar Rally. **»6**

Nr.1-2023
ISSN: 1894-1974

Utgiver: NVIO
Bygning 60, P.B. 1550 Sentrum
0015 Oslo

Redaktør: Hege Kofstad
Tlf.: 412 33 448
e-post: hege.kofstad@nvio.no
Neste nummer av Veteran (nr 2-2023)
kommer ut ca 26. juni
Deadline 20. mai.

Forsidebilde:
Norske instruktører trener ukrainske
soldater.
Foto: Forsvaret

Ettertrykk tillatt ved kildeangivelse.
Opplag: 7.500

F Fagpressen

VETERAN arbeider etter redaktørplakaten og er en del av Fagpressen. Fagpressen er en interesseorganisasjon for seriøse fagblader og tidsskrifter i Norge.

Grafisk produksjon og lay out:
Superdigg AS
post@superdigg.no

VETERANPRISEN TIL ANN HELEN DYBWAD

Hun har over flere tiår vært en viktig stemme for å synliggjøre veteranhistorien bredt i samfunnet. **»16**

OPPLÆRING AV UKRAINERE

Et tosifret antall norske instruktører er for tiden på et ukjent sted i Storbritannia for å gi grunnleggende soldatutdanning til ukrainere. **»24**

KREVDE FOR MYE På veterankonferansen delte Anne-Mette sine opplevelser som som ektefelle til en marinejeger. **»22**

ÅRETS VETERANKOMMUNE Rauma kommune i Møre og Romsdal ble «årets veteran-kommune 2022». **»35**

GENERALSEKRETÆREN

brdahl@nvio.no

Hva er veteranidentitet?

I denne lederen har jeg tenkt å skrive om noe som det antakeligvis er like mange meninger om, som det finnes veteraner – og det kan jo være et spennende eksperiment.

Jeg stiller spørsmålet: hva er veteranidentitet?

Jeg skal begynne med å si hvorfor jeg stiller spørsmålet. Som sagt er det kanskje like mange meninger om dette som veteraner, og kanskje vi skal la det bli med det? Jeg synes ikke det. Det er på en måte enkelt hvis begrepet kun nyttes opp mot hvem som skal kunne kalle seg veteran i juridisk forstand, da dette er gitt. Som dere vet, er jeg uenig i denne definisjonen og mener den er for snever. Det er ikke dette jeg skal berøre. Det jeg tenker på er hvorfor noen velger å identifisere seg som veteran og andre ikke. Mange av våre yngre veteraner vil ikke bruke begrepet om seg selv, vi ser at kvinnelige veteraner ikke tar like mye del i veteranarbeid og mange nytter heller ikke beskrivelsen når de skal søke jobb.

Er dette fordi det er skapt en veteranidentitet som ikke alle føler de er en del av? Når jeg spør de som kommer hjem etter deployeringer fra internasjonale operasjoner er dessverre svaret ja! Dette er noe vi som er kommet opp i årene bør ta inn over oss, for jeg tror jo vi alle ønsker å stå sammen og si med stolthet, vi er veteraner.

Begrepet identitet beskriver hvem du er. Hvem du føler du er, hvem du tror du er, hvem du oppfører deg som og hvem du vil andre skal oppfatte deg som. Hvorfor er det da en god del av veteranpopulasjonen som velger ikke å identifisere seg som veteran? Vanskelig å si, men hvis jeg ser på meg selv har jeg kommet til følgende: Jeg er først og fremst et menneske og innbygger, så er jeg sønn av noen, jeg er far til to barn, jeg er noens kjæreste, jeg har jobbet over førti år i Forsvaret, hvorav bare tre og et halvt år i internasjonale operasjoner og nå er jeg generalsekretær i NVIO. Hva jeg er, min identitet, er en blanding av arv, miljø, historie, nåtiden og med noen tanker om fremtiden. Så velger jeg å se totaliteten av dette og vekte dette forskjellig inn i totalsummen.

«Livet kan bare forstås baklengs, men må leves forlengs,» skrev Søren Kierkegaard. Det innebærer at man må balansere historien med nåtiden og fremtiden. Så hvor viktig skal vi la historien, eller deler av denne, bli

når det kommer til vår identitet? Skal vi se på hva det er i historien som er viktig for å leve livet forlengs? Det var kanskje det politikerne hadde i tankene da de kom opp med begrepet *veteranen som ressurs* i stortingsmelding 15 fra 2020. Hvordan kan vi være med å forme fremtiden basert på de erfaringene vi har fra historien. Det som er utfordrende med historien er at vi glemmer litt med årene, men det positive er at vi har valgene i hvordan vi tenker om oss selv. Og, fremtiden er kanskje viktigere enn historien.

Mastergradsstudenten som fikk et utdanningsstipend fra NVIO, Nicklas Hjortgaard, kom opp med noen teser jeg synes er meget interessante. Han snakker om blant annet desynkronisering og synkronisering i livsfasene vi går gjennom som mennesker. Dette er overgangene når vi skifter miljø og hvordan man lykkes å koble seg fra et miljø og inn i et annet. Dette beskrives som en utfordring for enkelte ved at man ikke greier å koble seg av et miljø og inn i et annet. Da blir man værende i en tidligere tidsfase og glemmer å leve i nuet.

Jeg tror ikke jeg har greid å beskrive én veteranidentitet gjennom det jeg har skrevet. Det var heller ikke hensikten. Veteranidentitet er et mangfold, og det er viktig at vi tar inn over oss dette mangfoldet. Vi må også være åpne for at veteranidentiteten har endret seg med årene.

Vi er mennesker med forskjellig bakgrunn, forskjellig kjønn, fra forskjellige operasjoner og med stor variasjon i alder. Det borger for diversitet.

Man skal alltid være forsiktig med å gi anbefalinger, men jeg sender med noen tanker på veien som jeg ofte reflekterer over.

Vi skal være stolte av å være veteraner, men må være oppmerksom på hybris! Det er viktig å leve livet forlengs og ta med seg erfaringene fra historien. Ikke gjør veteranidentitet til noe eksklusivt, alle yrkesgrupper har en eksklusivitet i seg. Det må ikke bli en konkurranse om hvem som er mest eksklusiv. Dette unngår vi ved å respektere og anerkjenne alle.

Tenk gjennom hva som er det viktigste i din identitet, og hvem vil du bli husket som. Gjennom å være ydmyk og stolt, vil mangfoldet i veteranpopulasjonen komme fram. Det vil gi oss respekt, nye vennskap og åpner for at flere vil kalle seg stolt veteran.

Bjørn Robert Dahl

Verdien av et MKN i morgendagen

**Amanda
Bergh
Schjelderup**

Leder i Militært
kvinnelig nettverk

Et forsvar i kjønnsbalanse kan bidra til å skape et mer mangfoldig, effektivt og inkluderende arbeidsmiljø som kan hjelpe organisasjonen til å lykkes. Med en militær kvinneandel på 15 prosent, tillater jeg meg å beskrive militær virksomhet som en mannsdominert bransje, og til tross for at Forsvaret har gjort store fremskritt når det gjelder inkludering og tilrettelegging for kvinner, står kvinnelige militære fortsatt overfor unike utfordringer som kan påvirke deres karriereveier og muligheter for suksess.

Det er derfor Militært kvinnelig

nettverk (MKN) har blitt, og er, en verdifull ressurs for kvinnelige militære og for Forsvaret som organisasjon. MKN har som mål å støtte, oppmuntre og fremme kvinnelige militære gjennom å skape et nettverk av likesinnede kvinner, som kan støtte hverandre både personlig og profesjonelt. Vi ønsker å motivere kvinner til livslang karriere i Forsvaret. Dette gjør vi

gjennom å arrangere seminarer, sosiale nettverksarenaer, ha mentorprogrammer, karriereveiledning og gjennom å være en tydelig stemme i det offentlige ordskiftet. Vi avholder også kampanjer der vi fremhever kvinnelige rollemodeller, for å vise potensial og inspirere til utdanning og tjeneste i Forsvaret. Allikevel blir jeg ofte spurt om hvorfor det eksisterer

Kvinnenettverk i forsvar

Millitært kvinnelig nettverk (MKN) på Akershus festning.
Foto: MKN

”Konseptet kvinnenettverk kan høres ut som en separatistisk idé, men det er faktisk en måte å fremme inkludering og mangfold på arbeidsplassen.

et kvinnelig nettverk. Jeg ønsker her å fremme tre gode grunner.

For det første kan det være utfordrende å være en kvinne i en mannsdominert bransje som militær virksomhet er en del av. Kvinnelige militære kan ofte møte barrierer og utfordringer som deres mannlige kolleger ikke gjør, for eksempel diskriminering, stereotypier og mangel på like muligheter. Et

kvinnelig nettverk kan gi støtte og veiledning til kvinner som kjemper mot disse utfordringene, og kan hjelpe med å bryte ned barrierer og fremme like muligheter. For det andre kan et kvinnelig nettverk også gi mulighet for nettverksbygging og karriereutvikling. Kvinnelige militære kan møte en utfordring når det gjelder å få tilgang til mentorer eller nettverk som kan hjelpe dem med å utvikle sin karriere. Et kvinnelig nettverk kan gi en plattform for kvinner å samarbeide og lære av hverandre, og tilby muligheter for mentorering og karriereutvikling.

For det tredje kan et kvinnelig

nettverk også være en pådriver for endring i organisasjonen. Kvinnelige militære kan jobbe sammen gjennom nettverket for å identifisere og adressere problemer knyttet til likestilling og mangfold i organisasjonen. Ved å jobbe sammen som en enhet, kan nettverket sette søkelyset på viktige problemer og kreve endring.

Konseptet kvinnenettverk kan høres ut som en separatistisk idé, men det er faktisk en måte å fremme inkludering og mangfold på arbeidsplassen. Ved å skape rom for kvinner til å støtte hverandre og samarbeide, kan man bygge et mer inkluderende og mangfoldig arbeidsmiljø for alle.

Et moderne folkeeventyr

Lyden av motordur skjærer gjennom furutrærne i Rødsmoen øvingsfelt utenfor Rena militærleir. Dette er ikke et ukjent fenomen. Militære avdelinger bruker feltet daglig til å trene på strid, i alle former og faser. Likevel er det noe med akkurat denne motorduren som skiller seg ut. Har du trent i området tidligere kan det være du kjenner den igjen. Tidvis hører man lignende lyder når sortlakkerte enduro-motorsykler kommer farende gjennom skogen.

Alikevel er det noe som ikke stemmer. Det er mulig å høre på turtall og slagvolum at det som kommer farende både er større og raskere enn spesialstyrkenes Husaberg-sykler. Gjennom skogen kommer to motorsykler i høy hastighet. Over dem summer en drone frenetisk. Den sliter med å holde følge, selv om den har fri bane og ikke trenger å ta hensyn til røtter, steiner og stridsvognspor. Sand og jord kastes opp bak de spesiallagde

Noen ganger hjelper det å bare gi litt gass.
Foto: gutta på jobb

syklene av typen KTM 450 Rally, som er designet for å kjøre milevis i terreng, og helst i ørkensand.

Sjåførene, Joachim og Richard, har betydelig erfaring og kompetanse på kjøretøy med seg fra jobben i Forsvaret og de har satt seg et felles mål. De skal bruke skogene og sandbunnen i Rødsmoen øvingsfelt for å trene til Africa Eco Race 2023 – et 700 mil langt terrengløp for motorkjøretøy, tidligere kjent som Paris-Dakar Rally. Begge er aktive

yrkessoldater og veteraner, og i god militær stil skyr de ingen midler for å løse oppgaven de nå står ovenfor.

Det krever enorme ressurser å delta i et slikt løp. På en side rent praktiske ting som drivstoff, slidedeler, forlegning, mat og drikke. På den andre siden må man ha ferdighetene og den fysiske og mentale utholdenheten som kreves. Hva driver to småbarnsfedre til frivillig å ta på seg en sånn oppgave?

Han som for øyeblikket leder an av de to syklene er Joachim. Han har fast jobb i Forsvaret, tak over hodet og salt til maten. Han har også en nydelig datter og en kjæreste, som både utfordrer og støtter han. De har det godt sammen og fremtiden ser lys ut, forteller han. Han er takknemlig for det han har. Likevel er det noe i ham som trekker han ut mot det åpne havet for å puste inn mer av verden. For Joachim er dette havet Africa Eco Race. Sammen med Richard ønsker han å vise hva man kan oppnå om eventyrlysten og drømmene er sterke nok. Han ønsker seg A4-livet, med det lille ekstra. Kollega, venn og nå også partner i eventyret, Richard, har siden barnsben vært interessert i motorsykler og mekanikk. Siden da har han konstant hatt blåroyk i nesa og møkkete mekanikerhender. Nå har livet fått mer dybde og mening, og han lever lykkelig med to barn og sin bedre halvdel. Richard blir ofte oppfattet som ytterpunktene av to motpoler. Den rolige og detaljfokuserte mekanikeren, men øg den grenseløse villbassen når det han har skrudd sammen skal testes. Han har et talent for begge deler. Samtidig har han ofte stått og heiet på sidelinjen når venner har gjort det bra innenfor motorsport og idrett. Nå har han bestemt seg for at det er hans tur til å skinne litt.

ASKELOADEN DRAR TIL AFRIKA

Det å delta på Africa Eco Race lar seg knapt gjøre fra et logistikkperspektiv, det er så

” - Mange av livets prøvelser blir små sammenlignet med de man kan møte i tjeneste for Norge, og mange utfordringer lar seg løse med nettopp de verktøyene man tilegner seg i militæret.

JOACHIM

☑️ krevende å gjennomføre at de færreste tror de vil få det til. Det blir litt som brødrene Per og Pål må ha tenkt om Askeladden i de norske folkeeventyrene, da Askeladden uten forutsetninger både beseiret troll og trollbandt prinsesser. Askeladden lærer oss at du ikke må undervurdere det du finner langs livets vei. Det viser seg ofte at nettopp disse tingene blir kritiske i møte med mange av livets utfordringer. En karriere i Forsvaret tilfører både verktøy og perspektiver.

Richard og Joachim. Beinharde soldater, men med verdens største pappahjerte. Foto: Gutta på Jobb

- Mange av livets prøvelser blir små sammenlignet med de man kan møte i tjeneste for Norge, og mange utfordringer lar seg løse med nettopp de verktøyene man tilegner seg i militæret, sier Joachim.

Bare se på de livsendrende opplevelsene kjendiser har av å delta på for eksempel «71 Grader Nord» eller «Kompani Lauritzen», når de blir eksponert for utfordringer, disiplin, mestring og samhold. Militærlivet har gjort Joachim og Richard til trygge og ressurssterke mennesker. For dem er det nettopp arbeidserfaringene fra Forsvaret, samt et utvalg håndplukkede kolleger som utgjør innholdet i ryggsekken som skal hjelpe dem gjennom skog, fjell og ørken i Afrika.

Askeladden lærer oss også at hovmod står for fall. Det er ingen av de to førerne av motorsyklene som tror dette blir en enkel utfordring. Derfor forbereder de seg i all sin ledige tid, mellom familieliv og jobb.

Med ryggsekken full av opplevelser og

Joachim «Kimsen»

Alder: 33 år

Vekt: 90 kg

Høyde: 191 cm

Antall år i Forsvaret: 12

Styrker: Går ikke rundt grøten. Får ting gjort.

Svakheter: Kan til tider skyte litt mye fra hofta.

Hobbyer: Prøver å kjøre motorsykkkel, men har ikke tid

www.afireplus.com

#afireplus

arbeidserfaring fra Forsvaret skal de begi seg ut på sitt eget lille folkeeventyr, bare i en moderne kontekst, ved å prøve seg på en av verdens tøffeste konkurranse innen motorsport. Joachim og Richard ønsker også å slå et slag for den type kompetanse som ikke kommer til uttrykk som en bachelor eller master.

- Hvis to forsvarsansatte kommer seg gjennom Africa Eco Race med lærdommer fra Forsvaret som eneste utdanning, beviser de hvor stor verdien av en god soldat er, sier Joachim. - Det illustrerer også hvor mye kompetanse Forsvaret mister når organisasjonen ikke lykkes med å beholde de soldatene den allerede har, legger han til.

AFIREPLUS

AFIREPLUS (A4+) er navnet på teamet til Joachim og Richard. Navnet representerer deres tilnærming til livet, nemlig et A4-liv med det lille ekstra. Med seg har de Martin Iversen som skal dokumentere reisen deres. Resultatet vil forhåpentligvis publiseres i form av en dokumentar eller serie og vil, uavhengig av prestasjon til slutt, gi et innblikk i to voksne menns dype tanker og følelsesliv. Det vil også vise hvor kreative, ressurssterke og dyktige de ansatte i Forsvaret kan være.

I tillegg trenger teamet en følgebilsjåfør og en altnuligmann. Denne rollen falt på kompis og kollega, Kim. Han forsørger teamet mellom etappe, samt at han blir

mekanikerassistent. Joachim og Richard kan skru det meste som har med motor og kjøretøy å gjøre selv. Kim er en robust type. Han skal frakte bilen med hele teamet, reservedeler, dekk, verktøy og kamerautstyr, og ikke minst to store motorsykler, fra Norge til start i Monaco, samt mellom hver etappe og tilbake til Norge.

HASLEMOEN EXTREME

I september 2022 møtte AFIREPLUS-teamet opp på Haslemoen for å delta på Haslemoen Extreme. Intensjonen var å delta på et ordentlig motorsykkelløp for å teste ferdighetene og teamet, og for å lære så mye som mulig. Det var kun Joachim som skulle delta, ettersom Richard hadde en skade i håndleddet. Målet var å komme i mål, og forhåpentligvis ikke sist. Dagen før løpet var preget av modifisering og tilpasninger på motorsykkelen, løyperekognosering og testkjøring. Løpet er over 22 mil langt og går i terrenget. Under slike forhold er forberedelsene og tilpasningene man gjør for sykkel og fører like kritiske som selve prestasjonen under løpet. Det er også mye nerver. Dette ble en lakmestest for å se om teamet har noe som helst håp om å overleve sør for Middelhavet. Gleden var stor da Richard ankom Haslemoen for å støtte Joachim med forberedelsene. Det er mye trygghet og glede i å ha en god makker. Dagen etter stilte teamet klare på 🏁

Rødsmoen
skytefelt.
Foto: Gutta på
jobb

📺 startstreken. De hadde gjort det de kunne for å forberede seg og moralen var god, til tross for en middels natt med søvn, i en campingvogn med alt for mange mennesker. Åtte og en halv time, 22 mil og 4700 kilokalorier senere kom en sønderslått Joachim i mål. Han hadde ikke konkurrert i motorsport på over ti år, men endte likevel på en 9. plass. På spørsmål om hvordan løpet gikk, og om det er håp for de militære veteranene svarer Joachim oppgitt: - De er sykt mye bedre til å kjøre sykkel enn meg. Før han drar på smilebåndet og legger til: - Men jeg har'e i huet. På den sjetten timen begynte jeg å ta dem igjen.

ET HISTORISK LØP

«A challenge for those who go. A dream for those who stay behind,» sa - Thierry Sabine, grunnlegger av Paris-Dakar Rally. Paris-Dakar Rally har opphav på 1970-tallet, og oppsto etter at den franske motorsyklisten Thierry Sabine i 1977 kjørte seg vill i den libyske ørken. Etter å ha funnet veien

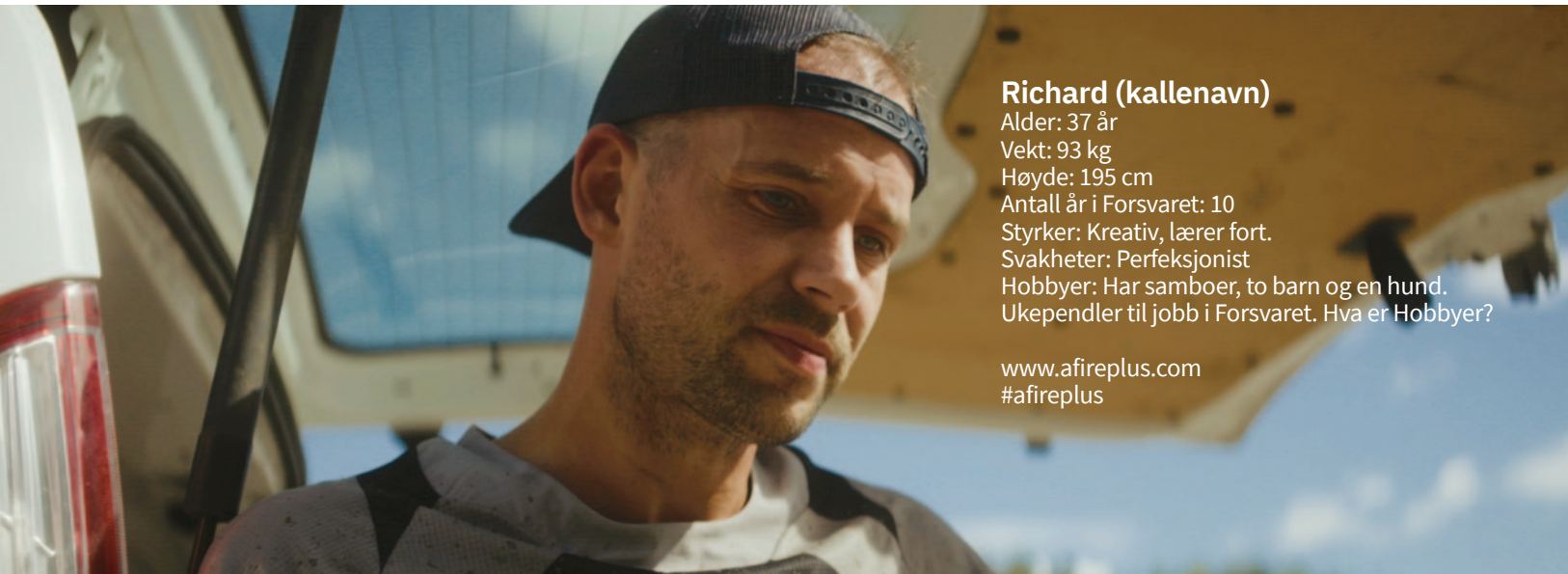
tilbake til sivilisasjonen tenkte franskmannen at hans opplevelser var et glimrende utgangspunkt for et terrengløp for kjøretøy. Paris-Dakar Rally, også kalt Dakar Rally, ble arrangert for første gang allerede året etter, i 1978. Løpet gikk opprinnelig fra Paris i Frankrike til Dakar i Senegal, men har siden endret både vertsland og løypestrase fra år til år, avhengig av den politiske situasjonen i Nordvest-Afrika. Konkurransformatet er fremdeles likt; proffe og amatører konkurrerer mot hverandre over flere dagsetapper om å være førstemann fra start til mål. En god tid på en etappe resulterer i en tidligere start dagen etter. Deltakerne kan konkurrere i klassene motorsykkel, bil og lastebil, og det er stor prestisje blant kjøretøyprodusenter å se sitt eget kjøretøysmerke krysse målstreken først. Stor rivalisering i tillegg til få regler for hva man kan gjøre for å forbedre egen-skapene til eget kjøretøy, har resultert i både utvikling innenfor terrengmobilitet og en del kreative konsepter. I lastebilklassen har

det blant annet stilt lastebiler med to motorer og over 1000 hestekrefter. Disse lastebilene hadde høyere toppfart enn datidens deltagende biler. I fjor puttet Audi sitt e-tron konsept inn i et buggy-format og kalte modellen Audi RS Q e-tron (terrengkjøretøy med store hjul, plassert under eller på utsiden av kjøretøyet for å gi ekstra vandring til fjær-systemet), og gjorde det ikke så verst. Det blir som en blanding av de gamle «MadMax»-filmene og Formel-1 sirkuset vi har blitt kjent med gjennom serien «Drive to survive» på Netflix. Som så mange andre store patenterte konkurranseformater kan behovet for utvikling og kapital føre til at man forlater de grunnverdiene og opplevelsene man en gang stod for. Behovet for stadig å skape mer ekstreme og eksotiske arenaer, samt å forenkle arrangørutgiftene, gjorde at Paris-Dakar Rally-sirkuset forflyttet seg fra Afrika «The pioneers in... Africa» (1978-2008) til Sør Amerika «The Dakar gets a Latin Twist» (2009-2019), og deretter til Saudi-Arabia «The call of the Orient» (2020-). Paris-Dakar Rally arrangeres fremdeles årlig under konseptnavnet Dakar Rally, men arrangeres nå i Saudi-Arabia. Africa Eco Race oppstod i 2009 i et forsøk på å bevare den opprinnelige løpsopplevelsen fra Paris-Dakar Rally, men går til forandring fra Monaco og ikke Paris. Løpet lover deltakerne den samme sjelsettende opplevelsen som Thierry Sabine hadde i 1977, samt at man får æren av å avslutte siste etappe ved Dakar Pink Lake i Senegal. Løpet går over tolv dager, og er like krevende og med like frie tøylar når det kommer til reguleringer for kjøretøyene. Halvparten av

” Africa Eco Race fremstår i dag som et av verdens hardeste terrengløp for motorkjøretøy og løpet har like høy status som det opprinnelige Paris-Dakar Rally, nesten høyere.

de som deltar er forventet ikke å fullføre. Africa Eco Race fremstår i dag som et av verdens hardeste terrengløp for motorkjøretøy og løpet har like høy status som det opprinnelige Paris-Dakar Rally, nesten høyere.

Det krever enorme ressurser å få fører og kjøretøy gjennom et slikt løp. En del av ressursene består av drivstoff, slidedeler, forlegning, mat og drikke. Den andre delen består av mental og fysisk robusthet – ferdighetene og utholdenheten som kreves, hodet til å tåle usikkerheten og belastningen, og vilje til å fortsette. Løpet stiller høye krav til hele teamet som deltar. Kjøretøyet må ha suverene fremkommelighetsegenskaper, i tillegg til å tåle belastningen av å kjøre flere titalls mil hver dag. Føreren må selv navigere og overleve på kjøretøyet gjennom de milelange dagsetappene. Faren for å kjøre seg bort og forsvinne i ørkenen må ikke undervurderes. I farten deltakerne forflytter seg tar det ikke lange tiden fra startskuddet går til deltakerne er langt inne i ørkenen ➔

Richard (kallenavn)

Alder: 37 år

Vekt: 93 kg

Høyde: 195 cm

Antall år i Forsvaret: 10

Styrker: Kreativ, lærer fort.

Svakheter: Perfeksjonist

Hobbyer: Har samboer, to barn og en hund.

Ukependler til jobb i Forsvaret. Hva er Hobbyer?

www.afireplus.com

#afireplus

”
-Vi er begge dyktige soldater som har vært ute en vinternatt før. Men det er viktig å vise at også de tøffe gutta synes livet med barn, samboer, pendling og jobb, og alle de andre tingene i livet kan være vanskelige.

Noen mennesker sliter med kart og kompass, ikke de gutta her.
Foto: Joakim Mangen

☑️ og flere dagsmarsjer unna nærmeste sivilisasjon. I tillegg er tiden mellom etappene knapp. Det er der man må gjøre vedlikehold på kjøretøyet sitt, forberede seg til neste etappe og hvile. Støttepersonellet må hver dag forflytte alt utstyr og forlegning mellom start og mål, og være forberedt på å gjøre vedlikehold på kjøretøyene gjennom påfølgende natt.

MAKKERPRINSIPPET OG ARBEIDSKULTUR

Det er lett å tenke at noe som skal tåle enorme belastninger må være hardt som stål, men på en motorsykkel er det motsatt. For eksempel er det nettopp dekkenes myke egenskaper som gjør at de fungerer slik de skal og at de ikke går i stykker der de ruller over sand, flintstein og røtter. Slik er det også med AFIREPLUS-teamet. De har evnen til å være harde når det kreves. Samtidig må de også kunne åpne opp og være sårbare for å kunne tåle spekteret av belastninger de må gjennom, både før og under selve løpet. Dette skaper en ganske unik sjargong og kultur innad i teamet.

- Vi er begge dyktige soldater som har vært ute en vinternatt før. Men det er viktig å vise

at også de tøffe gutta synes livet med barn, samboer, pendling og jobb, og alle de andre tingene i livet kan være vanskelige. At vi, som mange andre, trenger en god venn som vi kan ha de viktige og vanskelige samtalene rundt bålet med. At mental helse for menn er viktig og at vi må snakke mer om det, sånn at det blir lettere for alle å håndtere livet, sier Joachim.

Joachim og Richard er tydelige på hvordan verdiene og stemninga er i teamet.

Mottoene de lever etter er korte og konsise, men inneholder samtidig både kompetanse og livsvisdom. De oppsummerer det i seks enkle punkter:

- Generelt, gi gass.
- Drikk vann og bytt sokker, og ta vare på deg selv.
- Snakk om det, hvis forrige punkt ikke hjelper.
- Løp deg en tur.
- Gjør tiltak, ser du et problem så eier du det.
- Grundighet gir trygghet.

LISTEN MED UTFORDRINGER

Etter det gode resultatet på Haslemoen fikk

teamet ny energi og motivasjon for prosjektet. Det trenger de, for utfordringene de står overfor er ikke få. Det er dyrt å drive med motorsport, og ingen av dem får betalt for å kjøre motorsykkel på fulltid. Utstyr og slidedeler må vedlikeholdes og byttes. Det må skaffes drivstoff til både konkurranser og transport. En minst like krevende del av å forberede seg til et slikt løp er arbeidet med å markedsføre seg selv, slik at det skal kunne bli økonomisk forsvarlig å delta. Her ligger det en ekstra utfordring, ettersom både Joachim og Richard, i god norsk tradisjon, er beskjedne og ydmyke menn.

- Vi trenger sponsorer som er seriøse og vil det samme som oss. Dette er uten tvil det vanskeligste, spesielt med motorsport i Norge. Etter utallige besøk i forskjellige motorsykelbutikker, erfarte vi fort at det ikke er mange bedrifter som bryr seg om eventyrerne, men heller vil tjene mest mulig penger. Ofte har vi følt oss som flua i suppa, men da vi besøkte Motorspeed på Lillehammer ble vi faktisk hørt. Vi ble tatt godt imot. Og det tok ikke lang tid før et samarbeid ble et faktisk tema, sier Joachim

” - Vi trenger sponsorer som er seriøse og vil det samme som oss. Dette er uten tvil det vanskeligste, spesielt med motorsport i Norge.

om en av de få vellykkede forsøkene på å skaffe støtte til prosjektet. Heldigvis har teamet nå fått med seg noen sponsorer på laget, som gjør arbeidet litt lettere. Blant dem er NVIO, som støtter med midler og markedsføring. Men de trenger fortsatt flere. Utfordringen er at det er få som satser på lange terrengmotsykkelløp i Norge, og det er derfor vanskelig å skape oppslutning og støtte til prosjektet.

Bare det å få tak i en sykkel av riktig type er en stor utfordring. Først må man navigere frem til det man antar er den riktige sykkelen for jobben. Deretter må man stille seg i kø og søke om å få lov til å kjøpe den. Motorsyklene er rendyrkede utholdenhet- og fremkommelighetsmaskiner, og de er så eksklusive at du må godkjennes av produsenten før du kan motta den. Har ■

*Ikke undervurder en god klem.
Foto: Martin Iversen*

☑️ man først fått tak i sykkelen må man gjøre alt man kan for å gjøre seg den verdig. Ferdighetene som trengs for å lykkes i løpet innebærer både evnen til å kjøre sykkelen, men også navigere i ørkenen. Målet er å kjøre så raskt som mulig, uten moderne hjelpemidler som GPS. Navigeringen gjøres med kompass og en roadbook, som ser ut som en kvitteringsrull som fortløpende spyr ut tegn og tall, som igjen forteller deg hvor langt du skal kjøre på hvilken kurs. I tillegg må man vurdere terrenget. Spørsmål man hele tiden må stille seg, og fort finne svar på, er for eksempel: «Kan jeg kjøre her? Vil dekkene tåle påkjeningen. Klarer jeg å kjøre slik at sykkelen kommer seg fram her? Har jeg rett kurs?», samtidig som man jager gjennom et herjet landskap med livet som innsats. Her kommer erfaringene fra Forsvaret godt med. Joachim har kjørt motorsykkel i flere verdensdeler enn de

fleste. Treningen de legger ned på Rødsmoen og i konkurranser handler om å bli vant til fortløpende navigering og alt det andre som følger med et slikt løp. Mange lurer på hvor de finner tid, penger og arenaer for å få trent. - Vi har ikke tid og vi har ikke nok penger, men vi har fått masse trening gjennom jobben. Det må bare holde, sier Joachim.

- For å ha muligheten til å gjennomføre en slik reise som dette, er vi helt avhengige av andre, og vi trenger hjelp hjemmefra slik at vi kan gjøre dette uten for mye dårlig samvittighet, sier han.

TA PÅ EGEN MASKE FØR DU HJELPER ANDRE

Et gammelt uttrykk sier at en god lege bør ha både en fagbok og en fiksjonsbok på nattbordet. Den ene gjør han bedre på utøvelsen av yrket, den andre utvider perspektivene hans og gjør han mer komplett som menneske. Budskapet er at legen trenger utvikling innenfor begge områdene for å bli virkelig god til å behandle mennesker, og slik er det med mange av de andre profesjonene vi har, heriblant Forsvaret.

Både Joachim og Richard ønsker å vise viktigheten av å prioritere seg selv og egen utvikling for å kunne være til hjelp for andre. Sikkerhetsrutinene ombord på fly sier så fint: «Ta på din egen maske før du hjelper andre». Slik Joachim og Richard ser det er den beste måten å være komplette fedre, ektemenn og samboere, og arbeidstakere på, nemlig å sørge for å ivareta seg selv iblant.

Nå er kanskje det å reise til Afrika for å kjøre

Kvalitetstid rundt kassa før løpet er noe av det viktigste. Bilde er fra kvelden før Haslemoen Extreme.

motorsykkelløp å strekke «behovet for egentid»-strikken litt langt, men for dem handler det å delta på løpet om mer enn å oppfylle en drøm. De ønsker å kaste glans over de verktøyene og verdiene de har blitt tilført gjennom Forsvaret, og de ønsker å vise frem den norske soldat og veteran. I tillegg ønsker de å vise for både kolleger og egne barn at drømmer kan bli virkelighet, hvis man stoler på seg selv og virkelig bestemmer seg. For i likhet med Thierry Sabine har både Joachim og Richard litt pionerånd i seg, og har først et hårete mål plantet seg i bevisstheden, forsvinner det ikke før man i det minste har gitt det alt man har.

Fakta

Africa Eco Race 2023:

Tid: 30.12.23 – 14.1.24

Rute: Start i Monaco, deretter fraktes man med båt til Marokko, før ruten fortsetter gjennom Mauritania og Senegal.

Målgang: Dakar Pink Lake, Senegal

Antall etapper: 12

Distanse: 600-700 mil, hvor 500 mil er av vei (offroad).

Budsjettet: Mellom 2 og 2,5 millioner kroner (kommer an på mengde reservedeler og prisen på støttekjøretøyet).

Syklene: 2x KTM 450 RFR 2021 modell.

Sammenligning: Norge på langs på norske veier er ca 250 mil. Distansen tilsvarer dermed nesten tre ganger Norge på langs.

Foto: Gutta på jobb

Foto: Joakim Mangen

Foto: Joakim Mangen

Veteranprisvinner Ann Helen Dybwad har over flere tiår vært en viktig stemme for å synliggjøre veteranhistorien bredt i samfunnet. Selv sier hun at formidling har vært en givende og naturlig del av rollen som soldat og veteran.

Anerkjennelse for årelangt engasjement for veteransaken

Foto: Forsvaret

Årets veteran kom strake veien fra FN-operasjonen i Mali til velfortjent heder og applaus i Molde. Ann Helen Dybwad gikk til topps i kåringen av Forsvarets veteranpris. 24. januar mottok hun prisen av forsvarssjef Eirik Kristoffersen under en festkonsert i Molde domkirke. Utdelingen var en del av Nasjonal veterankonferanse, og Dybwad ble applaudert av blant annet forsvarsminister Bjørn Arild Gram. Prisen deles ut annethvert år, og på grunn av pandemien var det 2021-prisen som ble utdelt i år.

– Dybwad har årelangt engasjement for veteransaken på mange ulike plattformer, og har formidlet sine erfaringer til det norske samfunnet i ulike medier.

STORT OG BREDT ENGASJEMENT

Veteranprisen handler om å løfte frem veteranene. Den tildeles derfor til personer eller organisasjoner som har nedlagt et særlig betydningsfullt arbeid for å fremme veteransaken – spesielt ved å skape stolthet blant, eller for, veteranene og/eller veteranfamiliene.

Og det var ingen tvil om at Dybwad er en verdig vinner: Den erfarne soldatens engasjement for veteransaken strekker seg over 30 år, og hun har nådd langt utover veteranmiljøet med historiene sine. Dybwad har hatt et stort engasjement for veteraner fra operasjonene hun har tjenestegjort i – fra Libanon via Somalia og Balkan, til Afghanistan, Sør-Sudan og Mali.

I begrunnelsen for tildelingen av prisen ble det trukket fram at Dybwad har gjort en viktig jobb med å skaffe forståelse for hva tjeneste i internasjonale operasjoner innebærer.

Spesielt ble det fremhevet at hun spilte en viktig rolle for samholdet blant veteraner fra Somalia på begynnelsen av 1990-tallet.

«Dybwad har årelangt engasjement for veteransaken på mange ulike plattformer, og har formidlet sine erfaringer til det norske samfunnet i ulike medier. Hun er stadig tjenestegjørende og har vært med på den viktige profesjonaliseringen av Forsvarets engasjement i internasjonale operasjoner.»

Videre ble det satt søkelys på at Dybwad har vært viktig for å etablere veteranhistorien i hele samfunnet. «Dybwad er en konstruktiv og positiv stemme, som er et forbilde og gjør en innsats for Forsvarets veteraners beste,» sto det i begrunnelsen.

HAR HATT ENERGI

Hun innrømmer at prisen kom som et lite

” - Det ble en lang reise rett fra Mali til Molde, men det var en veldig hyggelig og positiv opplevelse å motta denne prisen fra forsvarsjefen og forsvarsministeren.

ANN HELEN DYBWAD

☑️ sjokk, men er takknemlig for anerkjennelsen.

- Det ble en lang reise rett fra Mali til Molde, men det var en veldig hyggelig og positiv opplevelse å motta denne prisen fra forsvarsjefen og forsvarsministeren. Dessuten var det et fantastisk flott arrangement, sier Dybwad.

Hun forteller at veteranarbeidet har vært svært givende for henne personlig, og at hun ser det som viktig å bidra til felleskapet når man har kapasitet.

- Det er jo forskjell på folk; det er ikke alle som ønsker å være synlige eller har like mye kapasitet til å bidra. Jeg har hatt energi og for meg har det blitt en naturlig del av min rolle som soldat og veteran.

Ifølge Dybwad er det behov for at veteraner er med og bidrar lokalt eller regionalt, og det er rom for å komme med konstruktive innspill og veilede politikere, kommuner og det sivile.

- Det bidrar til å sette ting i perspektiv og gi en forståelse. Og det at noen setter søkelys på veteraner er jo viktig for den enkelte veteran, fremhever hun.

- Man kan ikke kreve anerkjennelse og respekt, det kommer ikke automatisk. Du må selv sørge for at du fortjener det, og det stopper ikke når du kommer hjem. Jeg tenker det er en plikt å forvalte veteran-kompetansen til noe godt. Ikke forvent at de andre ser det, men hjelp dem med å se det, oppfordrer Dybwad.

Veteranprisvinneren er selv gjerne med på å initiere gjensynstreff for veteraner, eller støtte kommunen der hun kan.

- For mange veteraner er gjensynstreff en

betydningsfull arena for å ha noen å snakke med. Da kan veteranen bidra med å sette inn avisannonse, steke vafler eller koke kaffe. Å bidra til kunnskap om veteraner i lokalsamfunnet er også viktig og givende. For eksempel kan du snakke med en skoleklasse – eller naboen for den saks skyld. Da er du med på å gi en bedre forståelse av internasjonale operasjoner og Forsvaret. Dette kan også påvirke politisk arbeid, mener hun.

Foto: Privat

LIKER UTFORDRINGER

Dybwad var selv ute i internasjonal tjeneste første gang i 1989.

- Jeg har jobbet fast i Forsvaret i ganske mange år og vært regelmessig i internasjonale operasjoner. Første gang var i 1989 i Libanon. Det siste oppdraget var nå i FNs fredsbevarende operasjon MINUSMA i Mali.

Hun synes det er spennende å jobbe i ulike internasjonale oppdrag, men liker spesielt

FN-operasjoner hvor man kan havne «hvor som helst» i verden.

- Da er det et internasjonalt miljø der man må samarbeide med folk fra andre land enn man er vant til. FN-opdrag og NATO-opdrag er vidt forskjellige. Forsvaret følger NATO-standarder, så disse er kjent.

Dessuten er det et begrenset operasjonsområde med NATO, selv om vi var i Irak og Afghanistan. Når du reiser ut med FN er det helt annerledes – det blir [▶](#)

en ny struktur, andre typer oppdrag og folk fra hele verden som gjør ting på andre måter enn det vi er vant med.

- Plutselig skal du samarbeide med folk fra Nepal, Kambodsja og Sri Lanka. Det fører til spørsmål fra ulike kanter om hvordan og hvorfor vi gjør det slik. Begge deler er interessante erfaringer, men jeg synes selv at jeg lærer mest og blir mer utfordret i FN-operasjonene.

Å tjenestegjøre i internasjonale operasjoner medfører en viss fare. Dybwad forteller at i MINUSMA ble FN-styrkene ansett som et mål av noen regjeringsfiendtlige

grupperinger. Dette medførte at FN-styrkene ble regelmessig angrepet, noe som medførte både skadde og drepte FN-soldater.

- FN-oppdrag kan være krevende. Men hvis det skal bli bedre, må vi ha en stemme med for at man kan ta gode valg. Vi kan ikke bare klage, vi må bidra og komme med konstruktive forslag, påpeker prisvinneren.

HAR BLITT BEDRE FOR VETERANER

Hun tenker et slik prinsipp også gjelder i veteransaken.

- Det har blitt bedre for veteraner i Norge de siste 30 årene. I dag vil jeg påstå at det er veldig godt for veteraner i Norge, bedre enn i de fleste andre land. Vi har et veldig godt

”
- Vi har en unik kompetanse som kan brukes i lokalmiljøet rundt oss – i kommunen, i frivillig beredskap og mange andre steder.

Foto: Forsvaret

system for å ivareta veteranene, vi lever i en velferdsstat med god infrastruktur, som er mye bedre rustet sammenlignet med veldig mange andre. Men noen faller utenfor, og jeg vil ikke si at det ikke er ting som kan bli bedre.

Det er viktig for Dybwad å fokusere på at veteranbegrepet ikke sykeliggjøres, ikke alle veteraner er syke. - Men vi har alle mulighet til å bidra og sette veteransaken i fokus, påpeker hun.

Hun tror det er flere som vil kunne ha stor glede av å bidra, og hun mener at veteraner er en nyttig ressurs.

- Vi har en unik kompetanse som kan brukes i lokalmiljøet rundt oss – i kommunen, i frivillig beredskap eller hva

det nå enn skulle være veteranen ønsker å bidra med. Jeg tenker du må være litt «outgoing». Jeg har opplevd så mye hyggelig ved å bidra til lokalsamfunnet, sier hun.

Særlig er det et bidrag hun er stolt av. - Jeg fikk være med å bidra til at tre Gaza-veteraner fikk medaljer. De skulle hatt medaljer for mange år siden, og da jeg fant ut av dette, gjorde jeg det jeg kunne for at kommunen fikk sendt nominasjoner til Forsvaret. Veteranene ble veldig glade og stolte, så det var en veldig positiv opplevelse for meg. Det er nok flere slike rundt omkring, og å kunne hjelpe med noe sånt er veldig meningsfullt, avslutter veteranprisvinneren.

Støtte til Tyrkia. Forsvaret støttet jordskjelvrammede Tyrkia med C-130J fra Luftforsvaret og Luftevakueringsgruppen fra Forsvarets sanitet, samt andre støtteressurser. Under oppdraget har det norske bidraget evakuert 124 pasienter, 60 pårørende og forflyttet 20 redningsarbeidere internt i Tyrkia. På det meste ble 30 liggende pasienter evakuert. Det har ikke skjedd før med et norsk luftvakueringsfly. I tillegg har flyet bistått med å flytte tyrkisk militært redningspersonell og støttet et nederlandsk luftvakueringsfly etter det andre skjelvet 20. februar. Bidraget er en del av NATO-støtten til Tyrkia etter jordskjelvene.
Foto: Onar Digernes Aase/Forsvaret

Sterkt å møte ukrainere som skal kjempe ved fronten

Et tosifret antall norske instruktører er for tiden på et ukjent sted i Storbritannia for å gi grunnleggende soldatutdanning til ukrainere. - Det er ekstremt meningsfullt at opplæringen vår kan være med på å redde liv og bidra til at ukrainerne kan forsvare landet sitt, sier veteran og instruktør «Trond».

Det var ikke lett å få fastsatt intervju med Trond, på oppdrag i «Operasjon Interflex» i Storbritannia.

Operasjonen er et britisk initiativ hvor flere allierte land er med for å utdanne ukrainske soldater. Norge deltar med instruktører til grunnleggende soldatutdanning, og programmet er intensivt med mye kunnskap som skal overføres i løpet av en fem uker lang treningsperiode. Det betyr få ledige øyeblikk for den norske instruktøren. Det var 930 søkere på instruktørstillingene som ble utlyst før jul, noe som viser stor vilje til å bidra. 70 ble valgt ut, inkludert Trond, som har mer enn ni års erfaring fra Forsvaret og internasjonale operasjoner,

Alle foto: Forsvaret

men i dag har sivil jobb. Oppdraget er ledet av Heimevernet, og det første norske mannskapet reiste til Storbritannia i begynnelsen av oktober i 2022. Det norske bidraget strekker seg frem til mai i år.

ALVOR FRA FØRSTE STUND

Vi får til slutt til en prat i en pause, og Trond forteller at han snart er ferdig med opplæringen av ett av to kull. De fleste instruktørene kommer fra Heimevernets egen styrkestruktur, men det er også folk som i dag er ansatt i andre stillinger i Forsvaret, eller som Trond, fra det sivile med tidligere forsvarskarriere.

- Jeg har møtt flere jeg har tjenestegjort med tidligere. Det er en trygghet å vite hvilken kompetanse de besitter, og jeg har lært å kjenne at det er hel ved også i det resterende instruktørkorpset. De har valgt ut dyktige folk, sier han.

Veteranen var ikke i tvil om hva han ville gjøre da han så utlysningen om oppdraget.

- Jeg tenkte med en gang at dette vil jeg være med på. Det er ekstremt meningsfullt – vi kan gi støtte til de som kjemper mot invasjonen på en måte som ikke er deltagende, men som kan gjøre en forskjell. Ukraina har behov for nye og bedre trente soldater fordi de tar store tap.

Allerede fra første møte med ukrainerne ble alvoret i situasjonen virkelig for de norske instruktørene.

- Da ukrainerne ankom basen her i Storbritannia, hadde de fremdeles mobiltelefonen lenket til de stedene de kom fra. I løpet av den første timen begynte flyalarmen å ule fra flere av telefonene, noe som betydde at området deres ble bombet der og da. Det ga de fleste av oss en «reality check» – da kjente vi på alvoret, sier han.

FRA VÅPENHÅNTERING TIL FØRSTEHJELP

Utgangspunktet for ukrainerne som skal trenes opp til å bli bakkesoldater og sendes rett ut til den ukrainske fronten, er svært varierende. Noen er erfarne og har vært i krigen allerede. Andre har aldri tatt i et våpen. De utgjør en sammensatt gruppe mennesker, med et aldersspenn fra 20 til 50 år. - Vi har alt fra en sveiser og økonomer til arbeidsledige og lastebilsjåfører. Så spennet i bakgrunn er stort, forteller Trond.

De norske instruktørene følger «den norske modellen» som er basert på tillit mellom mennesker som skal bistå hverandre i ekstreme situasjoner. Skyting, stridsteknikk, bevege seg rundt på et stridsfelt, ta vare på seg selv i kaldt vær og sanitet er noen av opptreningsområdene.

- Det vi lærer bort er generelle infanteridisipliner; de får blant annet opplæring i flere typer våpen, å skyte, ➡

” - Vi har en tilnærming der vi ser mennesket og legger vekt på det mellommenneskelige perspektivet, mer enn noen av de andre nasjonene gjør.

☒ behandle våpen og å overleve ute. De skal kunne behandle våpen på en god måte. Vi slår hardt ned på brudd på våpenreglene. Vi har imidlertid bare fem uker, så vi kan ikke gå i dybden på alt. Men de får grunnleggende prinsipper og ferdigheter som er viktige når de skal i strid med russerne, forklarer han.

Førstehjelp og sanitet er et annet område i fokus.

- Vi har et ganske inngående program på førstehjelp, det vil si sjokkskader, stikk og traumer som det er nødvendig å behandle kjapt. Dette er informasjon som Ukraina har

meldt inn ønske om. Det er for eksempel ekstremt viktig å kunne stoppe en blødning, som kan gjøre at soldaten overlever når han blir evakuert bakover, påpeker Trond. Forsvaret har fått gode tilbakemeldinger fra britene på det norske bidraget. De norske instruktørene opplever også at ukrainerne setter pris på opplæringen.

- Det viser de ganske tydelig. På enkelte leksjoner er det applaus når vi er ferdige. Vi blir takket nesten daglig for støtten vi gir dem. Vi har også fått tilbakemeldinger om at de er glade for å jobbe med nordmenn. Det handler nok om at vi har en tilnærming der vi ser mennesket og legger vekt på det mellommenneskelige perspektivet, mer enn noen av de andre nasjonene gjør, tror veteranen.

STERKE INNTRYKK

Selv har han rollen som lagfører.

- Jeg har ansvaret for ett lag, og har med meg to nordmenn og to tolker. De er dyktige til å tolke og er ydmyke hvis de ikke skjønner, så det har gått veldig bra. Jeg

sørger for at de er på riktig sted til riktig tid – for eksempel om de skal til legen en dag så passer jeg på at de kommer seg dit. Og jeg følger med på om de har det bra. Har de for eksempel personlige problemer, spør jeg de om noe har skjedd og om de vil ha noen å prate med. Det gjør at jeg kommer tettere på ukrainerne enn det soldatene gjør. Jeg har fått høre historier angående motivasjonen deres for å være her, forteller han.

Veteranen sier at historiene vitner om mange grusomme handlinger som skjer i landet.

- Noen soldater har ikke familie. De har mistet alt og vil nå krige for landet sitt. De har ikke mer å tape. En fortalte meg at han ønsker å kjempe for kona og barna sine, og for at de skal kunne leve i et fritt, demokratisk land. En annen på laget har en åtte år yngre bror som kjempet ved frontlinjen og ble skadet, var på rehabilitering og er tilbake ved fronten. Han meldte seg til tjeneste fordi han sier han ikke kan se broren i øynene uten at han selv også deltar. Det at det er en del familiefedre gjør inntrykk. Jeg er selv far.

Trond har tidligere vært i Afghanistan og sett folk miste livet og selv tatt liv. Likevel sier han at det han har fått høre «biter mer» enn noe han tidligere har opplevd.

- Jeg kan kun snakke for meg selv, men jeg vil si at jeg fikk et nytt sett med følelser etter jeg fikk barn. Gjennom Forsvaret har jeg vært på steder hvor barn har ligget spredt rundt etter selvmordsbomber. Jeg tenkte ikke like mye over det der og da. Når man er far selv, og ser fedre som etterlater familie i Ukraina eller i andre land for å kjempe for landet sitt, føler jeg med dem. Tanken på hva de kan bli utsatt for, er grusom. All ære til disse guttene som kjemper. Jeg ville gjort det samme selv, reflekterer lagføreren.

Men han legger til at de generelt ikke setter seg for mye inn i historiene eller tanken på det som skal skje etter at de har dratt, for å verne om egen psykisk helse.

“
- Noen soldater har ikke familie. De har mistet alt og vil nå krige for landet sitt. De har ikke mer å tape.

- Vi begynner å komme tett på soldatene. Vi sover, trener og spiser sammen. Men vi gir ikke bort personlige detaljer som hva vi heter, telefonnummer, adresser og så videre, og vi har gjort det klart at vi ikke ønsker å legge dem til på sosiale medier, understreker han.

I stedet er fokuset på respekt og medmenneskelighet.

- Vi behandler dem med respekt og vet at ➔

☒ ting kan være vanskelig. De vet ikke når de har mulighet til å snakke med sine kjære igjen. For en uke siden var det en som ikke hadde hørt fra nevøen sin i Donbas, der det hadde vært bombing. Da må vi være medmennesker og vise omsorg og kjærlighet – han hadde en tøff dag. Vi er også klar over at når tiden er inne til å si farvel, er det ikke sikkert at de vil overleve. Det går litt inn på en. Når vi er på jobb, er vi konsentrerte om det, men når vi ikke er sammen med soldatene er det flere enn meg som reflekterer, sier han, men legger til at det mesteparten av tiden er det god stemning, og god humor.

- Vi har kommet på vennskapsnivå, og det er veldig viktig å ha tid og mulighet til å le sammen, sier Trond.

BRUKER VETERANERFARING

Han sier erfaringene han har med seg som veteran er av stor nytte i jobben som lagfører.

- Jeg bruker mye av denne erfaringen. Vi hadde et tilfelle med en ukrainer som tidligere hadde kjempet ved fronten, som påsto at de tingene vi lærte dem ikke var like effektive som det de lærte i Ukraina. Jeg sa at det kanskje var mulig, men det vi lærer dere nå har jeg prøvd ut da vi kjempet mot Taliban. Du har en unik mulighet her, du får

enda flere verktøy – ukrainske og norske – du kan bli en supersoldat når du setter det sammen. Det likte han. Denne soldaten var en mange så opp til fordi han hadde kriget mot russerne tidligere og alle lyttet til ham. Det handler en del om at du må vinne tillit og troverdighet, slik at de skal tro på det de gjør. Hvis de ikke tror på dette, taper de, sier Trond.

Han understreker at instruktørene vinner mye på å bruke den norske modellen.

- Men selvsagt er alle trøtte og slitne innimellom og kan trenge en peptalk. Senest for en uke siden var det en episode etter en drill der jeg forklarte at når du dekker et område, er det viktig at du ikke slipper plassen. Gjør du det i et brøkdels sekund kan du eller lagkameraten din være død. Det var en virkelighetssjekk – om få uker kan dette være realitet for dem. Da skjerpet de seg og utførte drillen veldig godt. Samtidig tror jeg at de har litt behov for å fortrenge det de vet de vil oppleve når de er her, sier veteranen.

- Som lagfører observerer jeg dem hele tiden. Om noen blir deprimerte og faller av, er det viktig at vi ser det, for da vil de være en fare for seg selv og andre, legger han til. Et meningsfullt ansvar

Heimevernssjef Elisabeth Michelsen har vært i Storbritannia og sett på

- Vi er også klar over at når tiden er inne til å si farvel, er det ikke sikkert at de vil overleve. Det går litt inn på en.

opptreningen. Hun fortalte Forsvaret.no at hun ble mest imponert over ukrainernes vilje til å kjempe, og innsatsen for å hjelpe dem.

- Og så føler jeg en stor stolthet over hva de norske soldatene trekker inn i dette. De er profesjonelle og føler ansvar, sa hun. Også Trond sier at han føler en stolthet over nordmennenes rolle og det bidraget de er med på å gi.

- Som jeg nevnte tidligere har jeg ikke vært med på en operasjon som har føltes så meningsfull. Det var mer spenning og action i Afghanistan, men her er jeg med og bidrar på en helt annen måte. Vi bidrar til at ukrainerne skal ha sjansen til å vinne en krig, og vi kan være med å redde liv med opplæringa vår. Det føles utrolig meningsfullt.

Det norske bidraget strekker seg frem til mai i år. Da skal cirka tusen ukrainere ha fått opplæring.

Selv ville Trond gjerne være med en runde til, men det gikk ikke.

- Min arbeidsgiver sa nei. Jeg ble ganske skuffet, men det er ikke noe jeg kan gjøre med det, sier han.

Men lagføreren har en oppfordring til andre arbeidsgivere som leser dette.

- Det er et ekstremt meningsfullt bidrag, og det er et stort behov. Det å ta en pause fra

det sivile liv og forsvinne fra arbeidsplassen i fire-fem måneder, er en dråpe i havet. Vi må bidra til de globale utfordringene, avslutter han.

Fakta

«Operasjon Interflex»:

«Operasjon Interflex» i Storbritannia er et britisk initiativ hvor flere allierte land er med for å utdanne ukrainske soldater. Hensikten er å styrke det ukrainske Forsvarets utholdenhet og bidra til styrkeoppbygging.

Norge er et av landene som deltar i opplæringen i Storbritannia, og Heimevernet leder det norske bidraget. I januar 2023 startet den andre norske kontingenten med opplæring av ukrainsk personell i England. Det nåværende bidraget består av rundt 75 instruktører.

Senere vinteren/våren 2023 starter den tredje norske kontingenten opp, og flere er planlagt. Regjeringen har også vedtatt at tallet på norske instruktører skal økes fra 75 til 150. Fram til sommeren 2023 vil over 1000 ukrainere ha fått opplæring av norsk personell.

Parallelt med innsatsen gjennom Interflex bidrar Norge også med opplæring av ukrainsk militærpersonell på andre områder i 2023. Dette omfatter opplæring av ukrainske eksplosivryddere i Litauen og fagutdanning innen sanitet, skarpskyting og lagførerledelse i Norge.

Anne-Mette (t.v.) og familievernтерапевт Herdis Dyrdal Stoknes på scenen under Nasjonal veterankonferanse i Molde. Foto: Forsvaret

- Mamma, sant at du lover meg at pappa kommer hjem?

Å være gift med en marinejeger krevde mye. For mye. Til slutt ble Anne-Mette syk. På veterankonferansen delte hun sine opplevelser med et rom fullt av veteraner, forsvarstopper og andre samfunnsaktører. Mange kjente seg igjen i det hun fortalte. - Jeg er ikke den eneste ektefellen som har blitt syk, sier hun. Forsker ved Universitetet i Bergen og tidligere mottaker av NVIOs forskningsstipend, Nicklas Hjortgaard Christiansen, mener vi kan lære av Anne-Mettes historie.

Jeg tok kontakt med familievernkontoret fordi vi hadde det litt tøft hjemme. Mannen min var ikke lenger ansatt i Forsvaret, men problemene var der fortsatt, forteller Anne-Mette. Familierapeut ved Bergen og omland familievernkontor, Herdis Dyrdal Stoknes, sto sammen med Anne-Mette på scenen i Molde og fortalte hvordan hun forsøkte å hjelpe familien. Sammen med Stoknes satte hun opp en livslinje helt fra hun traff ektemannen. Denne øvelsen gjorde det enda klarere for

Anne-Mette at det var utfordringene fra tiden mannen jobbet i Forsvaret, som fortsatt var bakgrunnen for mange av problemene. - Det var veldig sterkt, for jeg skjønnte da at det vi sliter med nå, er mest sannsynlig på grunn av alt som har skjedd i årene som har vært, sier hun. Resultatet var et dikt som beskriver et samliv.

Diktet beskriver et samliv som er preget av stolthet og gode samtaler, men som også etter hvert preges av savn og redsel. Det beskriver en ektefelle som ofte er borte eller på vei et annet sted. Anne-Mette beskriver hvordan han får frihet til å gjøre jobben, også etter de får barn. Det blir hun som tar våkenetter og trassanfall, mens han får konsentrere seg om sitt. Men det begynner etter hvert å tære på henne selv. Hun er stolt av ham, og han av henne. Men når han får medaljer for gjennomført oppdrag, tar hun seg selv i å lure på «hvor er medaljen min.» Hun blir syk. Hans liv er heller ikke som han så for seg.

Anne-Mette har aldri vært bitter. Først og fremst var hun stolt av ektemannen, samtidig som hun begynte å kjenne mer og mer på angsten og savnet.

- Vi giftet oss rett før han skulle ut på den første deployeringen siden vi ble sammen. Jeg tenkte at det gikk fint, selv om det selvfølgelig var skummelt. Men jeg hadde ikke fått helt forståelsen for hva livet vårt skulle bli. Og jeg kjente på en konstant redsel. Det ble veldig altoppslukende, fordi uansett tenker du «hva, hvis, om» og det henger der hele tiden, sier Anne-Mette. Den konstante angsten forsterket seg etter de fikk barn. Og det var ikke bare Anne-Mette som kjente på den.

- Vi opplevde at datteren vår også fikk utfordringer, sier hun.

På konsultasjon fikk datteren spørsmål om hun kunne tegne familien sin. Datteren tegnet et hus med mamma, henne selv og broren. På loftet tegnet hun en mann. «Hvem er det som sitter der?» spurte psykologen. «Det er pappa,» svarte hun. Svaret på hvorfor han var der var at han er jo med, men han er ikke her. - Det var så beskrivende. Pappa er med oss, men han er aldri hjemme, sier Anne-Mette.

FORSVARET ER FAMILIE

- Forsvaret er en familie. Det er de andre forsvarskonene som har blitt mine beste venner, det er hans kollegaer ... det blir en familie som du er så stolt av, sier hun. Overfor andre venner og familie måtte hun ofte forsvare hvorfor han skulle reise nå igjen - hun måtte argumentere for at det er en jobb som må gjøres og den er viktig. - Men samtidig har du det innerst inne forferdelig vondt selv. Jeg vil heller ikke at han skal reise. Og barna kommer med spørsmål. Jeg husker en gang vi satt i bilen på vei til barnehagen, og datteren min sier ➡

«Mamma, sant at du lover meg at pappa kommer hjem?»
Hva svarer du som mor? Jeg satt der med de samme følelsene. Jeg følte bare «hjelp meg», for hva skal jeg svare på disse tingene.

ANNE-METTE

☞ «mamma, sant at du lover meg at pappa kommer hjem?». Hva svarer du som mor? Jeg satt der med de samme følelsene. Jeg følte bare «hjelp meg», for hva skal jeg svare på disse tingene, forteller Anne-Mette. Angsten utviklet seg videre i negativ retning. I den andre deployeringen utviklet den seg videre fra å bare være redd for han, til at hun også ble redd for dem som var hjemme. Det gikk rykter om at noen hadde vært etter familiene. Angsten ble altoppslukende, til slutt kom hun seg ikke ut av døra.

- Da disse to barna sto ved sengen min og holdt meg i hånden, kjente jeg at nå må jeg søke hjelp, sier Anne-Mette. Hun tok kontakt med en psykolog, men opplevde å bli møtt med liten forståelse for utfordringene sine.

MYE TIL FELLES

Hun ønsker ikke å stå frem med historien for sin egen del, men fordi hun vet det er mange som trenger støtte – fordi det er viktig å vise den siden av veteranfamilien. Hun understreker at partnerne til veteraner reagerer og takler ting på helt forskjellige måter, allikevel opplever hun at de har mye til felles.

- Forsvarskonene jeg kjenner er en gjeng med vidt forskjellige personligheter, og alle reagerer og håndterer dette på hver sin måte. Det er litt gøy å se. Jeg var alltid den som skulle følge og hente på flyplassen og

Illustrasjon: Freepik

Foto: Privat

komme med familie og venner, og så har du hun som sier at «herregud, han får ta en taxi. Jeg skal hente ungene på skolen – dette har ikke jeg tid til.» Samtidig er vi så like. For når vi sitter sammen og snakker om det, ser vi at vi sliter med de samme tingene. Du kan snakke om ettervirkningene for veteranene, men vi ser jo de samme tingene hos oss også. Det er ikke bare jeg som har blitt syk, sier Anne-Mette.

FORVENTINGENE KOMMER I VEIEN

Ofta er det forventningene som kommer i veien. – Vi hjemme gleder oss så sinnssykt til at de skal komme hjem, men ofte er det vanskelig å få familiesynergien til igjen, sier hun.

Det ble blant annet tydelig en gang mannen kom hjem fra deployering rett før jul.

– Det var ikke akkurat gaver og mat han hadde mest lyst til å bruke tiden sin på. Vi får et forskjellig bilde av hverdagen når han

kommer hjem fra det de har stått i, og til overdåden vår. Det blir fullstendig krasj. Og det skjønner jeg på en måte, samtidig er det vanskelig, for du har barn som gleder seg og skal ut å kjøpe gaver og alt det der. Det datteren min sa den gangen om at pappa er med, men han er jo ikke der, følte også veldig treffende for denne situasjonen. Med Forsvaret er det alltid jobb. Han kom ikke hjem og så var det bare familien som gjaldt i et halvt år. Det er møter her og trening der, det er alltid noe. Det er en livsstil, og det visste vi og det kan vi leve med, men det kan bli litt utfordrende, sier Anne-Mette.

EN UNDERKOMMUNISERT HISTORIE

Anne-Mettes historie gir et innblikk i en underkommunisert del av diskusjonen rundt veteraner, nemlig at tjenesten i Forsvaret kan ha betydelig innvirkning på andre personers liv, sier Nicklas Hjortgaard Christiansen. Han har skrevet master- ➔

”Situasjonen Anne-Mette forteller om viser flere grunnleggende trekk som kan forventes å gå igjen hos mange tjenestegjørende og deres pårørende.

■ oppgave om veteraners livsløp, og jobber nå med en doktorgrad hvor han forsker på norske og danske veteraners livsløp.

- Anne-Mettes fortelling om utfordringer forbundet med å være gift og ha barn med en marinejeger kan kalles et ekstremt tilfelle, på grunn av Marinejegerkommandoens omfattende mengder av utdanningsaktivitet og øvelser. Samtidig viser det kanskje enda tydeligere hvordan soldatens tjeneste er familiens vilkår, sier han.

Christiansens vurderinger baserer seg på

innlegget til Anne-Mette på veterankonferansen. Han mener historien hennes er et godt utgangspunkt for å reflektere rundt veteraners og pårørendes livsløp, i tillegg til flere andre aktuelle forskningsområder.

- Helsekonsekvensene dette får for Anne-Mette indikerer for meg at veteraners helse bare utgjør en del konsekvensene ved deltakelsen i internasjonale operasjoner. Det er tydelig at familiens helse også bør betraktes som tilhørende i dette feltet. Det er mitt inntrykk at det er en utbredt forståelse for dette innenfor veteranmiljøet, men det er mindre klart for meg hvordan dette inngår i overveielser om konsekvensene av Norges bidrag til internasjonale operasjoner, samt i forskning på veteranfeltet, sier han.

DE-SYNKRONISERING

Situasjonen Anne-Mette forteller om viser flere grunnleggende trekk som kan

forventes å gå igjen hos mange tjenestegjørende og deres pårørende; ulike forventninger, ideer og opplevelser mellom soldaten og de pårørende.

- Jeg har tidligere, med utgangspunkt i norske veteraners fortellinger om deres livsløp, kalt dette for en de-synkronisering i livsløpet. Denne de-synkroniseringen er blant annet forskjeller mellom de forventningene de ulike parter har til hva livet og parforholdet bør/skal være. Anne-Mette forteller eksemplvis om deres forskjellige holdninger rundt julegavene, rett etter hans hjemkomst. Her er det to ulike opplevelseshorisonter som støter mot hverandre, basert på hver sine ulike erfaringer. I den sammenhengen er det i tillegg verdt å bemerke hvordan tjenesten i Forsvaret betyr at ektemannen er mye borte, ikke bare under deployeringer, men også i perioder mellom dem. Som Anne-Mette sier er det en livsstil, og kanskje ikke bare for ham, men også for familien. Både

- Anne-Mettes økte ansvar for oppgaver og omsorg i hjemmet minner om mer tradisjonelle kjønnsroller, og det blir en utfordring for hennes egen jobb og karriere.

NICKLAS HJORTGAARD CHRISTIANSEN

diktet til Anne-Mette og hennes fortelling generelt, indikerer at hans fravær samtidig betyr at hun står igjen med størstedelen av ansvaret for omsorgen for barna og husarbeidet. I en tid der normen er at begge parter i et forhold er i arbeid, en dual-earner modell, kan det altså sies å være en de-synkronisering både mellom de forventningene Anne-Mette har til begges tilstedeværelse i familien, men også med hensyn til de rådende samfunnsnormer. Derfor er hun da tilsynelatende også nødt til å forsvare familiens valg overfor sine venner og familie, sier Christiansen.

TRADISJONELLE KJØNNSROLLER

Han mener at Anne-Mettes økte ansvar for oppgaver og omsorg i hjemmet minner om mer tradisjonelle kjønnsroller, og at det blir en utfordring for hennes egen jobb og karriere.

- Hennes opplevelse er neppe enestående, ettersom tidligere forskning nettopp viser at tjeneste i militæret kan være forbundet med en mer tradisjonell arbeidsdeling i hjemmet, og at soldatens karriere kan bli prioritert på bekostning av ektefellens. Denne spenningen mellom soldatyrket og familien, kan ses som en spenning mellom det som kalles to «grådige institusjoner» – en spenning mellom to ulike institusjoner (i bred forstand) som det forventes at en setter

” På tross av deres individuelle forskjeller, har mange de samme utfordringene knyttet til det å være ektefelle/kjæreste med en soldat eller veteran.

☞ av mye tid og dedikasjon av til.

Det er interessant å bemerke at Forsvaret har fått økt oppmerksomhet rettet mot likestilling i Forsvaret. Samtidig kan tendensen mot en tradisjonell arbeidsdeling i hjemmet, som følge av soldatens tjeneste, mistenkes for i noen grad å motarbeide likestilling i et bredere perspektiv. Men det ligger et ubesvart spørsmål i hvordan, eller hvorvidt, kvinnelige soldater og veteraner opplever at tjenesten påvirker arbeidsdelingen i hjemmet.

REINTEGRASJON ELLER SYNKRONISERING?

Det ligger ytterligere viktig innsikt i Anne-Mettes fortelling, mener Christiansen. - Konsekvensene av tjenesten i Forsvaret og deltakelse i internasjonale operasjoner kan sitte i. Selv om tjenesten er avsluttet og deployeringene ligger lengre tilbake i tid, kan det fortsatt prege eller forme livet til veteranen og pårørende. Dette kan skje ved at rutiner eller mønstre henger ved, eksempelvis at den tradisjonelle arbeidsdelingen fortsetter, at veteranen eller pårørende sliter med ettervirkninger fra deployeringer, eller at opplevelsene de hver især har gjort seg preger holdninger og syn på livet og som i seg selv kan være kilde til spenning. I tillegg kan ettervirkningene fra tjenesten og deployeringen være en ekstra byrde eller utfordring for forholdet. Det kan sies å akkumulere med de andre opp- og nedturene som kan være i et hvert parforhold. Jeg mener derfor det kan være hensiktsmessig å snakke om synkronisering

fremfor reintegrasjon når vi snakker om veteraner. Der reintegrasjon kan forstås som et (suksessfullt) skifte i roller fra soldat til sivil, kan ideen om synkronisering kanskje bedre fange opp at dette er en lengre prosess som skjer i relasjoner, både til de nærmeste pårørende, men også til samfunnet ellers. La meg igjen poengtere at denne prosessen må forstås ut fra mer enn et helseperspektiv, da det også kan gjelde utdanning, kompetanser, og ikke minst, som Anne-Mette beskriver, en avstemming av de forventningene som finnes i parforhold. Det kan i tillegg sies at der en «suksessfull» synkronisering kanskje ikke legges merke til, vil de-synkroniseringen nettopp komme til uttrykk i livet til veteraner og pårørende, sier han.

TILKNYTNING TIL FORSVARET

Tjenesten påvirker soldatene og pårørendes liv på ulike måter og i forskjellig grad. Tjenestens karakter og krav kan ha betydning for innvirkningen. Christiansen har tidligere beskrevet de historiske endringene som har skjedd i Forsvaret i perioden rundt 1990-2010 som et skifte fra en individualisert tilknytning til Forsvaret, over mot en institusjonalisert tilknytning, der soldater i høyere grad, og i lengre tid, er en del av Forsvaret. Et eksempel på dette er den økte profesjonaliseringen av Forsvaret, der soldater i større grad er fast ansatte i en lengre periode frem mot utsendelse. Soldatens tilknytning til Forsvaret vil i en eller annen grad avgjøre de pårørendes tilknytning til Forsvaret, mener Christiansen.

- Jeg har i mitt mastergradsprosjekt beskrevet et særlig veteranfelleskap, eller mer presist forventningen om en grad av felles «språk», opplevelser og erfaringshorisont, mellom personer som har gjort tjeneste i Forsvaret og deltatt i

internasjonale operasjoner. Anne-Mette viser at denne forståelsen kanskje kan utvides til å gjelde pårørende til soldater og veteraner. Som hun sier, har de, på tross av deres individuelle forskjeller, mange av de samme utfordringene knyttet til det å være ektefelle/kjæreste med en soldat eller veteran. Jeg tolker det som en mulig ressurs å ha dette pårørendefellesskapet. Men denne typen fellesskap kan tenkes å være tilgjengelig i ulike grader, og kan eksempelvis avhenge av om soldaten er fast ansatt eller vernepliktig, om tjenestestedet ligger i nærheten av bostedet, eller når i livet soldaten har gjort tjeneste, for eksempel før parforholdet eller underveis i det, sier Christiansen.

IKKE BARE EN SAK FOR FORSVARET

Christiansen mener kunnskap om soldater, veteraner og deres pårørende, ikke bare er av betydning for Forsvaret som arbeidsplass, men også for sivile myndigheter og institusjoner, og ikke minst for sivile

forskningsinstitusjoner.

- Anne-Mettes fortelling om hennes første opplevelse med å søke hjelp hos en psykolog, viser en komplett uvitenhet omkring hva det betyr for pårørende å ha en nær person utsendt. Det står i kontrast til den mottakelsen familievernkontoret gir da Anne-Mette tok kontakt. Der får hun en helt annen anerkjennelse og forståelse for sine opplevelser. Dette kan selvfølgelig henge sammen med at de har spesialisert kunnskap om dette på familievernkontoret, men kanskje også med en økt forståelse og kunnskap om veteranfeltet i samfunnet generelt. Samtidig er det mulig at den økte kunnskapen i høy grad blir spredd innenfor de offentlige institusjoner som møter veteraner og pårørende, mens det i mindre grad blir gjort tilgjengelig for den bredere offentlighet. Kunnskap på dette feltet må ses på som et samfunnsoppdrag, og ikke bare et anliggende for Forsvaret, sier Christiansen.

Nicklas Hjortgaard Christiansen er forsker og veteran fra den danske hæren. I 2022 mottok han NVIOs forskningsstipend. Foto: Privat

Fiske i Altaelva 15. - 18. juni 2023

Bli med veteraner fra hele landet på fisketur og på en perfekt kombinasjon av vakker natur, god mat og gode historier.

Egenandel per person er 500 kr + reisen til Alta.

Påmelding innen 5. april via mail til: nvio.alta@gmail.com.

Ved stor pågang blir det foretatt loddtrekning.

Har du spørsmål kan du også ringe Martin Ovesen tlf 94173138.

Følg gjerne arrangementet på Facebook (NVIO Alta eller Veteraner for Altaelva).

Inkludert i egenandelen er:

- Basecamp Øvre Stengelsen
- Transport t/r flyplassen - Øvre Stengelsen
- Overnatting i lavvo
- Fiske i Altaelva
- Muligheter til å bli fraktet med båt til ulike fiskeplasser
- Muligheter for båttur oppover elva (mot kostnad)
- Muligheter for besøk på Tirpitz-museet
- Mat for alle dagene er inkludert
- NVIO Alta har noe fiskeutstyr til utlån

NVIO avd. Alta og omegn

ORGANISASJONSNYTT S.39-51

- ÅRETS VETERANKOMMUNE
- VINTERCAMP I HALLINGDAL
- FEMUNDLØPET 2023
- VINTERFRILUFTSHELG PÅ SKRIM
- STIFTELSEN VETERANHJELP: - TUSEN TAKK!
- KRYSSSET HARDANGERVIDDA

På bildet (fra venstre) er veterankontakten i Rauma Kommune, Tom Erik Kleven, NVIO Romsdals leder Pål Henning Ilstad, Raumas ordfører Yvonne Wold og NVIOs generalsekretær Bjørn Robert Dahl.

Rauma ble årets veterankommune

Det ble Rauma kommune i Møre og Romsdal som stakk av med tittelen «årets veterankommune 2022».

- Rauma kommune stikker seg klart frem på en positiv måte, sier leder i NVIO avd. Romsdal, Pål Henning Ilstad. Kommunen er base for HV-11 (Setnesmoen) og mange ansatte i HV-11 bor i Rauma, deriblant en del veteraner.

- Jeg mener vi har sett et klart skille ved ordførerskiftet i 2019, da Yvonne Wold tiltrådte som ordfører. Kom-

munen fikk i 2022 på plass veteranplan, veterankontakt og markering av frigjørings- og veterandagen 8. mai på en verdig måte, sier Ilstad.

Siden sommeren 2022 har det vært kjørt en vellykket testperiode med veterantreff i Rauma. - Når Rauma kommunen på sin side oppfyller sin del av avtalen, skal vi bidra med vår del. Vi kan på den måten si at vi også er bevisst på vår del av ansvaret og at det hele er en vann-vinn situasjon for kommunen og veteranene i Rauma. Her har veterankontakten og ordføreren vært med. Forsvarets veteran-

inspektør har fått med seg denne positive trenden og vært på besøk i Rauma for å hilse på veteraner og ordfører, sier Ilstad. - Alle ønsker og innspill til aktivitet har Rauma kommune aktivt deltatt i å fremme, legger han til.

«Årets veterankommune» er en ny utmerkelse som har til hensikt å sette fokus på veteranarbeid ute i kommunene. Det er NVIOs lokalforeninger som kan nominere kommuner. NVIO avd. Romsdal sto bak nominasjonen av årets veterankommune.

Vintercamp i Hallingdal

NVIO AVD. HALLINGDAL

NVIO avd. Hallingdal inviterte veteraner og veteranfamilier til vintercamp 2.-5. mars. Det ble aktiviteter for store og små med utgangspunkt i gamle Torpmoen leir, midt mellom Oslo og Bergen.

- Vi kjørte blant annet kjelke i alpinanlegget på Skarslia og på lørdag var vi på Ål skisenter for en dag i slalomløypa, sier leder i NVIO avd. Hallingdal, Adnan Helja.

Det ble stor ståhei og jubel blant barna da flere voksne også kastet seg på akebrettet, og ikke minst da de endte i snøfonna.

- Tusen takk til alle som var med å arrangere, grille og ikke minst som ble med og koste seg i snøen, avslutter Helja.

Femundløpet 2023 er i mål

NVIO AVD RØROS OG FJELLREGIONEN OG NVIO AVD. TRØNDELAG

Veteraner fra NVIO avd. Røros og fjellregionen og NVIO avd. Trøndelag gjorde en uvurderlig innsats som frivillige under Femundløpet 2023.

- Vi var behjelpelige ved veipasseringer og hjalp spannene inn til start. Der hadde vi sjåførere på ATV-er og UTV-er til å bemanne ankerfestene. Det var mye arbeid, men det ble også

tid til å være sosial med likesinnede veteraner, sier leder i NVIO avd. Røros og fjellregionen, Bjørn Magnar Aunmo.

Noen av veteranene hadde også med seg barn og barnebarn, som også bidro i arbeidet. - Jentene på 12 og 14 satt blant annet på siste passering, og gjorde en strålende jobb. De fikk også være med på en tre-timers tur med eget hundespenn. Det var stor stas og da de i tillegg fikk møte Lars Monsen og veteranen Jens Kvernmo var dagen komplett, sier Aunmo.

Til sammen gjennomførte veteranene rundt 1700 timer frivillig dugnad under løpet. - Tusen takk til alle som bidro, vi er et godt lag! sier Bjørn Magnar Aunmo.

Veteranene og familiene deres fikk skryt fra daglig leder for Femundløpet, Jon Anders Kokkvoll. - Tusen takk til dere og takk for en fantastisk innsats. Dere var navet for gjennomføring av vellykkede starter, og passet på ved farlige overganger. Dere har bidratt til at Femundløpet ble tidenes opplevelse, sier han.

Vinterfriluftshelg på Skrim

NVIO AVD. VESTFOLD

Veteraner fra østlandsområdet tok med seg familiene sine ut på vinterfriluftshelg på Skrim. Store og små samlet seg rundt bålet på dagen, var med på hundekjøring med STS Frivillig og fikk opplæring i isfiske. På kvelden samlet alle seg i hytta for blant annet å høre om prosjektet «Veteraner over Vidda».

- Dette er andre året arrangementet blir gjennomført. Det var 24 personer som var påmeldt til overnatting, fordelt på DNT-hytta Ivarsbu og egne telt ute i området. I tillegg var det godt oppmøte av veteraner som tok turen opp bare for dagen. Det ble grillt pølser rundt bålet, mange tok seg en skitur og hundekjøringen ble et veldig populært tilbud, både blant veteranfamiliene som var påmeldt, men også for hyttefolk og lokale som var i områ-

det, sier leder i NVIO avd. Vestfold, Steinar Vikholt.

- Mange ble også nysgjerrige på hva NVIO er og slo av en god prat. Dette er en god måte å drive synlighetsarbeid for veteranmiljøet, legger han til. Anders Aks var blant deltagerne på turen, og hadde tatt med sine to sønner på en helg i friluft.

- Det var en fin gjeng og en innholdsrik helg for store små. Overnatting i telt, hundekjøring og det sosiale samholdet mellom veteranfamiliene vil jeg trekke frem som høydepunkter, sier Aks.

Vinterfriluftshelgen er, sammen med Veteraner over Vidda, en del av NVIO avd. Vestfolds satsing på familieaktiviteter og bruk av vinteraktiviteter for å få flere ut på en årstid der mange holder seg inne. - Barn liker seg ute om vinteren der man kan skli, grave og bygge, så lenge de voksne føler seg trygge på å tilrettelegge for gode vinteropplevelser. Som veteraner har vi kunnskap om dette, og det gir oss et godt grunnlag, avslutter Vikholt.

Stor giverglede gjennom hele året til Stiftelsen Veteranhjelp.

Stiftelsen Veteranhjelp:

- Tusen takk!

Gjennom hele året og spesielt før jul arrangerer mange lokalforeninger innsamlinger til støtte for Stiftelsen veteranhjelp. - Pengene som kommer inn gjør at vi kan hjelpe flere veteraner og veteranfamilier som trenger en hjelpende hånd, sier generalsekretær i NVIO og daglig leder i stiftelsen, Bjørn Robert Dahl.

Og givergleder er stor. For eksempel innkasserte juleauksjonen til NVIO avd. Kristiansand 41 278 kroner og NVIO avd. Østfolds innsamling ga 11 200 kroner. NVIO avd. Oslo har gitt 7 240 kroner gjennom sitt julelotteri, men stiller også sammen med Hedersløpet som har gitt 133 360 kroner.

- Gjennom Hedersløpet ønsker vi å hedre våre veteraner. Derfor har det fra vi startet løpet vært naturlig for oss å gi overskuddet til Stiftelsen veteranhjelp. Vi er veldig glade for å kunne bidra på denne måten, sier løpsleder og styremedlem i NVIO avd. Oslo, Anne Birgitte Fabricius Berg. Hedersløpet er et prosjekt i regi av NVIO avd. Oslo i samarbeid med NROF Oslo, SIOPS, Veteran møter Veteran og Norges Lotteforbund. Formålet med stiftelsen er å gi akutt økonomisk støtte til veteraner fra internasjonale operasjoner og deres nære familie i en vanskelig økonomisk situasjon. Støtten kan ytes som nødhjelp eller rentefritt lån hvor hele eller deler av beløpet tilbakebetales til Stiftelsen. - Tusen takk til alle, både de som har gitt mye og for alle som har gitt litt. Dette hjelper, sier Bjørn Robert Dahl.

Krysset Hard

NVIO AVD. VESTFOLD

Veteranene som krysset Hardangervidda kom i mål på nedre stasjon på Krossobanen 4. mars, to timer før skjema.

«Veteraner over vidda – et endringsprosjekt» var navnet på prosjektet som ble arrangert av NVIO avd. Vestfold. Gruppen besto av seks veteraner som så etter nye utfordringer i livet, og som hadde et behov for en livsstilsendring. Veteranene har trent i et halvt år for å gjøre seg fysisk og psykisk klare til turen. Sju av ni kom seg selvberget over fjellet i allslags vær med pulk og telt. I tillegg var det med tre instruktører. Thomas Ruvang hadde ansvar for sikkerhet og helse. Sykepleieren hadde god erfaring fra en annen skitur, nemlig

Langvidda

«Veteraner over isen». Kameratstøtteansvarlig, Anders Aks, skulle se deltagerne og hele gruppen, mens prosjektleder Steinar Vikholdt var ansvarlig for å oppdatere omverden med informasjon.

- Det har vært en fantastisk tur, og jeg er godt fornøyd med at så mange klarte å komme seg over, med tanke på at dette var veteraner som i utgangspunktet ønsket en endring. Men de bidro til at gruppen sammen fikk en god opplevelse. Det som var unikt var å se hvordan alle deltagerene ble lettere og mer fornøyde ettersom dagene gikk, sier Anders Aks. - Jeg fikk skikkelig mestringsfølelse selv, og fikk nesten en sånn «dette er meningen med livet»-følelse, sier han.

Til sammen tilbakela de 129 kilometer fra Finse til Rjukan i løpet av åtte dager.

FORBUNDSSTYRET 2021-2023

President

Ole Asbjørn Fauske

Tlf: 916 18 464
ofauske@yahoo.no

Visepresident

Trude Marie Nilsen

Tlf: 905 68 240
trudemarie.nilsen@redcross.no

Styremedlemmer:

Frank Ove Eriksen

Tlf: 916 27 155
frankoveeriksen@gmail.com

Philip Lautin Jackson

Tlf: 400 53 884
philiplautin@gmail.com

Barbro Malen Jorde

Tlf: 926 94 591
bjorde@vestreviken.no

Rune Meier

Tlf: 934 80 414
rune.meier@gmail.com

Øivind Moldestad

Tlf: 901 53 092
oivind.moldestad@boeing.com

Vararepresentanter:

Linéa Emma
Meese Höglund
Tlf: 414 50 512

Pål Henning Ilstad
Tlf: 994 19 764

Henning Martiniussen
Tlf: 428 73 922

Even Moen
Tlf: 908 89 891

Elisabeth T. Bernssen
Tlf: 930 41 236

Husk
Kameratstøtte-
telefonen:
800 48 500

Unike medlems- fordeler til NVIO- medlemmer!

MER INFORMASJON PÅ VÅR HJEMMESIDE:

Ambera Norge

Ambera skal skape Europas første Active Adult Community for aktive voksne.

Apotek for deg

15% fast rabatt

Best Western Hotels

15% rabatt på hoteller i Norge, Sverige, Danmark, Finland og de baltiske land.

Bertel O. Steen Defence & Security

20% rabatt på alle varer.

Bikestuff.no

Alle medlemmer i NVIO 10%

Brilleland

10% på komplette briller og solbriller

Camp Bolterdalen

10% rabatt via egne avtaler.

Codex Advokat

For advokatutgifter som ikke dekkes av Statens pensjonskasse og/eller NAV: 20 % rabatt på ordinære timepriser.

Dental-Norge

All behandling 15%

E20 Energy AS

3 gratis komponenter tilsvarende ca. 15% rabatt.

Eidskog Lys

10% på alt

Falstadsenteret

Inngangsbillett til honnør/studentpris.

GULLSPORT

Gullsport tilbyr NVIOs medlemmer 40% rabatt!

HALITE

35 % rabatt på alle sine produkter i nettbutikken www.halite.no.

Hotel Express Norge

50% på medlemskort

JAKTFALL AS

Rabatt på Vortex Optikk og Sea Eagle båter

Milrab.no

Rabatter og spesialtilbud

MYSTUFF NORGE AS

15% rabatt

Nansensport.no

20% rabatt på alle produkter i nettbutikken og i vår butikk på Lierstranda ved Drammen

Nortel

Rimelig mobilabonnement med Telenor-dekning

Nobels fredssenter

25% rabatt, barn u/6 år gratis

Sandefjord paintball

15% rabatt

Sirkus Rebell

Klær, leker og utstyr til barn mellom 0-13 år.

Specula

20% rabatt

Stiftelsen Arkivet

Gratis omvisning i Gestapokjelleren

STRØMMES

25% rabatt i forhold til butikkpris på Craft klær

Tonic Eyewear

Ekstra god rabatt for NVIOs medlemmer.

Utstyrskontroll.no

15% på ordinære varer

Andre tilbud:

- Tilgang til veteranhytta i Umbukta, se hjemmesiden til NVIO Rana.
- Tilbud om laksefiske med NVIO Alta.

Medlemsfordelene blir lagt ut fortløpende; følg med på hjemmesiden for oppdateringer!

Følg oss på sosiale medier: Facebook, Instagram, Twitter, Snap og LinkedIn

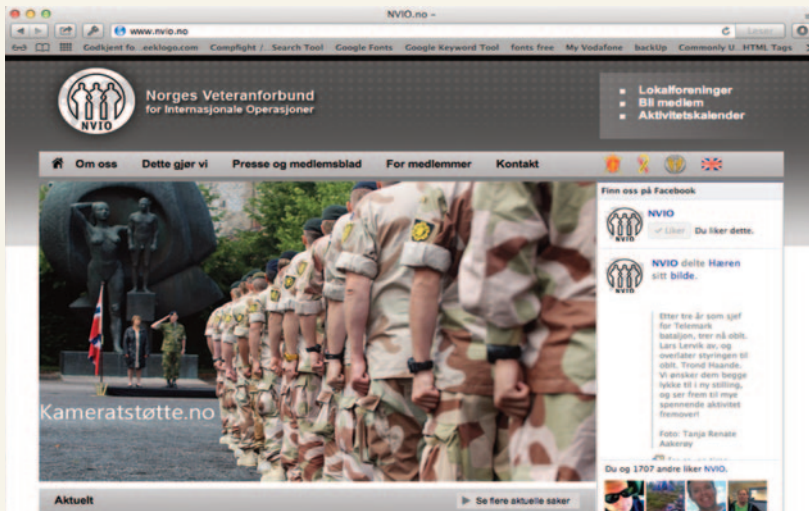
@norges_veteranforbund

nvio.no

@norskeveteraner

Forbundets høye beskytter:
Hans Majestet
Kong Harald V

Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner

Sekretariatet:
NVIO, bygning 60
P. B. 1550 Sentrum
0015 Oslo
Telefon 940 12 200
post@nvio.no

Forbundets hjemmeside:
www.nvio.no

Bankgiro 5082.07.40278
Org.nr. 971 245 433
BIC: DNB ANOKK XXX
IBAN: NO 4850820740278

Generalsekretær:
Bjørn Robert Dahl
Mobil: 990 96 913
brdahl@nvio.no

Forbundssekretær:
Svein-Erik Malmø-Moen
Mobil: 930 23 331
sem.moen@nvio.no

Redaktør:
Hege Kofstad
Mobil: 412 33 448
hege.kofstad@nvio.no

Kommunikasjonsrådgiver:
Siri Jørgensen
Mobil: 934 00 624
siri@nvio.no

Leder kameratstøtte:
Anders Aks
Mobil: 971 34 514
anders.aks@nvio.no

Økonomi:
Patricia B. Flakstad
Mobil: 920 86 701
patricia.flakstad@nvio.no

**Husk å melde
adresseforandring
til NVIO**

Battlefield Orientation Tour

Gjenerobringen av Narvik 28 mai 1940

Narvik 15-18 juni 2023

Program

- Besøk på Narvik Krigsmuseum
- Fottur til Nordalsbrua og fangeleiren ved Øvre Jernvann
- Besøk i general Dietl's HQ (Solheimsbrakka)
- Båttur til vraket av jageren Z2 "Georg Thiele".
- Bekransning av monument IR13 på Bjørnfjell stasjon.
- Besøk i Bjerkvik, informasjon om landgangen.
- Bekransning av monumentet P/S Norge / P/S Eidsvold
- Med mere.....

Påmelding innen 30.04.2023 til epostadresse post@ofoten.nvio.no med navn, adresse, telefonnummer og eventuelt spesielle behov.

Forlegning: Første natt på hotell, resten på HVs forlegning i Bjerkvik. Husk gode sko og varme klær. Andre spørsmål om turen rettes til NVIO Avd. Ofoten på telefon 929 89 335.

Egenandel: kr.500,-

NB! Forbehold om endringer i programmet.

Kopper og capser til salgs!

99 kr pr stk. Gjelder både caps og kopp.

UNIKOM

UNPROFOR

UNTSO

UNMISS

UNOSOM

UNPREDEP

Desert Storm

Capsene kommer med norske flagg bak, samt reim som kan justeres. Onesize.

EMALJEKRUS OG PORSELENSKOPPER

Emaljekrus med NVIO-logo som tåler en støyt og kan brukes både til varm og kald drikke. Kommer i fargene rød eller blå, eller sorte glasskopper m/ logo.

vipps
757763

Hvordan bestille: Bestill og betal på Vipps 757763, og skriv inn antall og hvilken caps eller farge på kopp du ønsker. Alternativt kan du betale direkte inn til 1503.91.81921, men send da epost til medlemmer@nvio.no der du legger ved betalingsbekreftelse, oppgir navn, adresse og hva du ønsker tilsendt.

Returadresse: P.B. 1550 Sentrum, 0015 Oslo

Stiftelsen Veteranhjelp

Bilde: @instagramanders (Anders Nilsen)

VETERANER HJELPER VETERANER

Stiftelsen Veteranhjelp er opprettet for å kunne gi øyeblikkelig økonomisk hjelp til veteraner og nærmeste familie som befinner seg i en prekær økonomisk situasjon. Vi har allerede hjulpet mange, men er avhengig av bidrag for å hjelpe flere veteraner.

Støtt oss med valgfritt beløp til konto nr. 7058 31 07302

Vipps kan også benyttes: 25550

